СЕНТЯБРЯ 1
пятница
1939 он
№ 201 (2901)
Сэн 10 мүнгэ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба ВМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

Ulasxoorondiin Edirşyydei Yder

Ulasxoorondiin Edirşyydei Yder xadaa byxii delxein azalşa zaluuşuudai, dainda ba faşiizmda esergyy temeselei, miir ba socialiizmiin tylөө temeselei yder myn. Tiin, mynөө zilde, byxii delxein azalşa zaluuşuud xadaa ene yderiiji ulasxoorondiin ton sioozno orşombaidai soo ugtaza baina.

Negedegeer imperialiis dainai ziinyydte, tyryy zergiin xydelmerişen zaluuşuud xadaa azalşa aradai şuhiiji asxuulagşa dainda esergyy vestypaalhan baina. Bolьşeviigyydei paarti, xyn tyrelteneі aguujixe geeniner V.I. Leenin ba I.V. Staalin bolbol, darlagşadtai temesexiijinь, imperialiis dainiiji graždaanska bolgoxiijinь revoliycioonno zaluuşuudiiji uriaalhan baina.

Ulasxoorondiin Edirşyydei Yder xadaa 1915 ondo, edirşyydei socialiis organizaacanuudai ulasxoorondiin Beernske konfereenciin togtoomzoor, imperialiis dainda esergyyselge bolgon togtoogdohon baina. Ene yder anxa tyryyn 1915 onoi oktiaabriiin 3-da yngergegdehen jym.

Tere saghaa xolşo 25 zil yngerөө. Gebeş, imperialiis bulimtaragşad xadaa şuhata dainiiji daxin şineer yysxene. Xaxad milliaardhaa ylyy xynzonuud dainda oruulagdahan baina. Kapitaliizmiin egeel buzar ylegdel—faşiizm xadaa delxein şine xiudaldaaji ysedөөr delgeryyine, Miiriiji xysegşe Ispaaniiin arad xadaa gadaadiin interveenciin zeertvenь bolhon baina. Busad xede xeden gyrenyyd xadaa koloonínuud bolgogdoşoo. Japoonoi imperialiistnuud xadaa aguujixe xitad aradta esergyy dainiiji jabuulza baina. Galzuurhan japoonsko seregşed xadaa bejee ...nxai Mongoi Aradai Respyybliijiş dailaad abxaa hedene.

Delxein zurgaanai nege xubi deere xydelmerişen tariaaşanai socialiis gyren togtohoor xorin xojordoxi zilenь bolbo. Soveed Sojuuz xadaa ene torşo soo ilagdaşagyi xysen, bulad kreepostь boloo. Xydelmerigyideigiiji, ylesxelen ba jaduu baidaliiji eseslen usadxahan manai exe oronoi, ilahan socialiizmiin oronoi tyxei şarainь, temeselei ba l'altiin xysen tyges uriaal, majaag bolzo, delxein xiara oroido mandana. SSSR xadaa faşiis zerlig jabuulganuudta esergyysen temeseze baigşad byxende moraalьna tuhalamzanь bolno.

Kapitaliis oronuuddaxi zaluu... baidalanь tuliai xyşer ...de. Ylesxelen, xydelmerigyideige ba sagzuuraarşji xydelmerilegşediiji xatuu şiryyneer ekspluataacalga, tyrmenyyd ba konclaagerьnuudta xaalga, antifaşiistnuudiiji zoboolgo ba saazalalga—manai oronoi xiienyydei saadtee azahuudag zaluuşuudai baidalanь egeel tiime baina.

Bulimtaraigiin şuhata dainiiji yysxeze baigaa faşiizmda esergyy niite froontiin xydelөөn ulam urgana ba yrgedene. Olon millioon zaluu xynyyd xadaa өөhedіingөө sylөө erxiin tylөө temeselde zagsana. SSSR-te socialiizmiin gigaant jixe ilaltanuud, soveed zaluuşuudai zol zorgalta azabaidalanь, byxii delxein soznaatelьna zaluuşuudiiji zoriguuulna.

Manai soveed zaluuşuud xadaa kapitaliis oronuuddaxi zaluuşuudhaa tusagaar ysloovinuud soo, ulasxoorondiin edirşyydei yderiiji praazdnovalna. Bolьşeviig paartiaar, terenei aguujixe voozьnuud Leenin ba Staalinaar urguulagdan, xymyyzyylegdehen soveed zaluuşuudai tyryy otriaad—Komsomool xadaa byxii oronuudai zaluuşuudai antifaşiis xydelөөnei avangaardda baina. Soveed zaluuşuudai urda byxii xargii zamuud neegdenxei. Oktiaabrьska socialiis revoliyyciin tuilaltanuudiiji zakonodaatelьna batadxahan aguujixe Staalinska Konstituuca xadaa soveed zaluuşuudta—xydelmerilxe, huralsaxa, amarxa erxiiji, soveed oronoi byxii azalşadta adliaar, xangahan baina.

Leenin-Staalinai paartiaar, araduudai aguujixe voozьs Staalinaar xymyyzyylegdegşe soveed zaluuşuud xadaa manai oronoi bodoto ezedenь boloo. Zaluuşuud xadaa gyreniiji xytelberilgedeşji, promilşlennostь ba traansportdaşji, aradai gegeereldeşji—socialiis azaxiin byxii halbarinuudta niieed jixe rooliiiji ezelned.

Soveed zaluu xynei moraalьna xemzeenь ynder deere baina. Terenei ton xarakteerne zyilenь—ynen sexe, preedannostь, zorimgoi ba aguujixe zoriigiiji bejelyylxiin tylөө zorigzonxoi baina. Soveed zaluuşuud xadaa өөringөө aradta, bolьşeviigyydei aguujixe paartida, araduudai voozьs nyxer Staalinda xizaarlaşagyi preedanne baina.

Leeninske—Staalinska Komsomool xadaa Soveed Sojuuzai Geroinuudiiji, Ulaan Aarmi ba Ulaan Floodoi komandiirnuud ba politxydelmerilegşediiji, promilşlennostiiin, traansportiin, xydөөazaxiin xytelberilegşed, izobretaatelьnuud, erxim staxaanovcuud ba udaarniguudiiji, nauuka ba iskyysstviin deejatelьnyydiiji—iime xynyydiiji xymyyzyyldeg. Paarti ba praviitelьstvo xadaa zaluu yjiiji ton jixe anxaraltaigaar urguulna. 30 min. garan yxixybyydei huralsaza baigaa exin ba dunda hurguulinuud, 600 miangan stydeentnyydiei 700 deede hurguulinuud, 2572 teexnikymyyd (xysed bişe medeen—Red.)—ede bygede xadaa kommuniizmiin tylөө xelberişegyi temeselşediiji xymyyzyylxe xeregte zoriuulagdahan baina.

Byxii oronuudai azalşa zaluuşuudtai axadyygei barisaaji ulam bexizyylxe, bolьşeviizmiiji şudalxa ba trockiis-buxaarinska faşiis xyiehenşedei xog boguudiiji xairgamgyi butasoxixo, Ulaan Aarmiiiji, Ulaan Floodiiiji, Soveed Aviaaciiji, Osoaviaxiimiiji byxiixemzeegeer bexizyylxe, socialiis exe oronoo xamagaalalgada zagsaxa—manai zaluuşuudai ulasxoorondiin ujelganuud tiime baina.

Ulasxoorondiin Edirşyydei XXV-daxi oiji temdeglexe zuuraa, byxii delxein azalşa zaluuşuudta iime urialtaigaar xandanabdi:

—Edir zaluu nyxed, azalşa aradai xybyyd ba basagad! Zaluuşuudai ajuulta daisanda—faşiizmda eseryy temeselei negedemei froontdo ulamniagtaar zagsagtii, miirei tylөө temesegtii, dainda esergyy temesegtii, ulasxoorondiin proletariaadai esege oron—Soveed Sojuuziiji xamagaalagtii!

Xuriaalgaa dyyrgeze baina

Manai №1 brigaada bolbol tariaa xuriaalgiin xydelmerinyydiiji plaanalgaa johoor, organizoovannoor jabuulhanaigaa şaar, aavgustiin 27-do xuriaalgiiji xysed dyyrgexeer xaraalaza baina. Brigaadamnai xamta 271 gektaar tariaalangiiji xuraaxa plaantai aad, aavgustiin 25-da 245,35-ji xuriaagaa. Ene ...dagdahan plooşçadьhoo xamta 68800 buxalnuud garhan ba terenei 1552 buxaalnuudanь ...legdehen baina. Tariaa so... extize, gyrende tuşaalga jabuulagdaza baina. Hyylei yjede boroo orozo, xuriaalgiin xydelmeride baga zergiin haatai uşaruulaa.

Xuriaalgiin yjede manai brigaadiinxid bultadaa hainaar xydelmerilөө. Tedenei dundahaa egeel erxim xydelmerinyydeeree maşiniist Žamsaraanov Gombo, boolgoşod Dambaajeva Cebzeen, Garmaajeva Byted-Dulma gegşed ilgaraza garaa. Edener niieed olon azalta yder oloo, batalhan socialiis doogovortoo tyryy huuri ezelbe.

B. Cebdeenov—Selengiin aimagai, Kiirovei neremzete kolxoozoi №1 brigaadiin yçoodçig.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin eelzeetebişe IV-dexi Seessi

1939 onoi aavgustiin 28-nai, Sojuuzai Soveedei zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Aavgustiin 28-da, yderei 2 çaasta, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniiin zaal soo, Kreemlьde, Sojuuzai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin neelge bolbo.

Seessiiji, Sojuuzai Soveedei tyryylegşe depytaad A. A. Andreejev neebe.

Nyx. A. A. Andreejev bolbol Sojuuzai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xaralgada oruulagdahan asuudalnuudiiji nerelen sonosxono.

Depytaad F. V. Şagimardaanov bolbol Sojuuzai Soveedei xaralgada oruulagdahan asuudalnuudiiji Sojuuzai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xelsexe zyilde oruulxa geze duradxaba.

Sojuuzai Soveed bolbol doro dursagdahan xelsexe zyilnyydiiji negen duugaar batalba:

1. Xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt.

SSSR-ei SNK-geer oruulagdana.

2. Bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt.

SSSR-ei SNK-geer oruulagdana.

3. Germaani ba Soveed Sojuuzai xoorondoxi dobtololsoxogyin tuxai doogovoriiji ratifikaacalga.

SSSR-ei SNK-geer oruulagdana.

Depytaad I. A. Kyznecoovoi duradxalai johoor, Sojuuzai Soveed bolbol xydөөazaxiin naloog tuxai projeekt tuşaa doklaadiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarahan zasedaani deere sonosxo, togtoomzonuudiiji zybşen xelselge ba abalgiiji—Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei palaatanuudta tus tustanь jabuulxa gehen togtooliiji abna.

Eneegeer, Sojuuzai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin negedexi zasedaani xaagdana.

1939 onoi aavgustiin 28-nai, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei Zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Aagustiin 28-da, yderei 4 çaasta, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniiin zaal soo, Kreemlьde, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin neelge bolbo.

Seessiiji, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei tyryylegşe depytaad N. M. Şveernik neebe.

Nyx. N. M. Şveernik bolbol Nacionaalьnostьnuudai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xaralgada oruulagdahan asuudalnuudiiji nerelen sonosxono.

Depytaad V. G. Vaneejev bolbol Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xaralgada oruulagdahan asuudalnuudiiji Nacionaalьnostьnuudai Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xelsexe zyilde oruulxa geze duradxaba.

Nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol doro dursagdahan xelsexe zyilnyydiiji negen duugaar batalba:

1. Xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt.

SSSR-ei SNK-geer oruulagdana.

2. Bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt.

SSSR-ei SNK-geer oruulagdana.

3. Germaani ba Soveed Sojuuzai xoorondoxi dobtololsoxogyin tuxai doogovoriiji ratifikaacalga.

SSSR-ei SNK-eer oruulagdana.

Depytaad M. I. Ibraiimovai duradxalai johoor, Nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol „xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt" tuşaa doklaadiiji, Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarahan zasedaani deere sonosxo, togtoomzonuudiiji zybşen xelselge ba abalgiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei palaatanuudta tus tustanь jabuulxa gehen togtooliiji abna.

Eneegeer, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei eelzeetebişe IV Seessiin negedexi zasedaani xaagdaba.

1939 onoi aaggustiin 28-nai, Seessiin zasedaaniiin dnevniig

Sojuuzai Soveedte

Aavgustiin 28-da, Kremleevske Jixe dvoreec soo, SSSR-ei Verxoovno Soveedei eelzeetebişe dyrbedexi Seessi xydelmerilөө exiibe.

Yderei 2 çaasta, Sojuuzai Soveedei Seessiin neelge bolbo. Depytaaduud ba olontooto ailşad xadaa preziidiymei stooldo Sojuuzai Soveedei tyryylegşe depytaad A. A. Andreejevei, Sojuuzai Soveedei tyryylegşiiji orologşo depytaad T. D. Leseenkiin, loozonuudta—paarti ba praviitelьstviin xytelberilegşedei, SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei çleengyydei ba aradai komissaarnuudai jirexedenь, udaan aplodismeentnyydeer ugtaba. Diplomatiiçecka koorpusiin çiinenyyd, soveedske ba gadaada preessiin tylөөlegşed jirebe.

Tyryylegşe—depytaad A. A. Andreejev bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedei eelzeetebişe dyrbedexi seessiin xaralgada oruulagdahan asuudalnuudiiji nerelen sonosxono.

Depytaad F. V. Şagimardaanov bolbol oruulagdahan asuudalnuudiiji, seessiin xelsexe zyilde oruulxa geze duradxaba.

Sojuuzai soveed bolbol dooro dursagdahan xelsexe zyilnyydiiji negen duugaar batalna:

1. Xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt;

2. Bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt;

3. Germaani ba Soveed Sojuuzai xoorondoxi dobtololsogyin tuxai doogoovoriiji ratifikaacalga.

Ede gurban asuudalnuud xadaa seessiin xaralgada, SSR Sojuuzai aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdaba.

Depytaad I. A. Kyznecoovoi duradxalai johoor, Sojuuzai Soveed bolbol xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt tuşaa doklaadiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarhan zasedaani deere sonosxiiji şiidebe.

Eneegeer, Sojuuzai Soveedei negedexi zasedaani xaagdana. (TAAS).

1939 onoi aavgustiin 28-nai, Seessiin zasedaaniiin dnevniig

Nacionaalьnostьnuudai Soveedte

Yderei 4 çaasta, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniiin zaal soo, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei Seessi neegdebe. Zaal xadaa Nacionaalьnostьnuudai Soveedei depytaaduudaar ba olon tooto ailşadaar dyyrenxei.

Diplomatiiçeske koorpusiin çiinyyd, soveed ba gadaada preessiin tylөөlegşed jirebe.

Depytaaduud ba ailşad bolbol stooldo—Nacionaalьnostьnuudai Sovdedei tyryylegşe depytaad N. M. Şveernigei; loozonuudta—paarti ba praviitelьstviin xytelberilegşedei, aradai komissaarnuudai jirexedenь, udaan aplodismeentnyydeer ugtana.

Tyryylegşe—depytaad Şveernik bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xaralgada SSSR-ei Aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdahan asuudalnuudiiji nerelen sonosxobo.

Depytaad V. G. Vaneejevte yge ygtene, ene bolbol SSR Sojuuzai Aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdahan asuudalnuudiiji seessiin xelsexe zyilde oruulxiiji duradxana:

1. Xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt,

2. Bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt,

3. Germaani ba Soveed Sojuuzai xoorondoxi dobtololsoxogyin tuxai doogovoriiji ratifikaacalga.

Depytaad Vaneejevei duradxal negen hanalaar abtana.

Depytaad M. J. Ibraiimov bolbol xelsexe zyilnyydei negedexi pyynkt tuşaa—xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiin talaar, doklaadiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarhan zasedaani deere sonosxo, tereniiji aavgustiin 28-da, ydeşiin 7 çaasta zarlaxa geze duradxana. Ene duradxalanь tereşelen negen duugaar abtaba.

Eneegeer, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei zasedaani xaagdaba.

(TASS).

1939 onoi aavgustiin 28-nai, Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarhan zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Aavgustiin 28-da, ydeşiin 7 çaas 30 minuutada, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniiin zaal soo, Kreemlьde, Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarhan negedexi zasedaani bolbo.

Sojuuzai Soveedei tyryylegşe depytaad A. A. Andreejev xytelne.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei eelzeetebişe IV seessiin xelsexe zyilnyydei negedexi pyynkt tuşaa—xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiin talaar, SSSR-ei finaansiin Aradai Komissaar nyx. A. G. Zveerev doklaad xebe.

Nyxer Zveerevei doklaadai dyyrexedenь, tyryylegşe nyx. A. A. Andreejev bolbol Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarhan negedexi zasedaaniiiji xaagdaba geze sonosxono.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Italьjaanska paroxooduudai, өөhedіingөө poortnuudta busalga

Staambyl, aavgustiin 28. (TASS). Italьjaanska paroxoodno kompaani bolbol gadaadiin hamaralgada jabahan byxii paroxooduudiiji Itaalidaa busaxa gehen zaxiralta gargaba. Itaali jirexe passaziirnuudiiji boort deere abxagyi geze paroxooduudai kapitaanuudta duradxagdaba.

Tyreecke kamytein seessiin, eelzeetebişe zarlalga

Staambyl, aavgustiin 28. (TASS). Tyreecke gazeedyydei medeesehenei johoor, ulasxoorondiin baidai tuxai asuudai zybşen xelsexiin tulada, tyreecke kamytein eelzeetebişe seessi hajaar zarlagdaxanь.

Danciigdaxi baidal

Pariiz, aavgustiin 27. (TASS). Danciighaa medeesegdehenei johoor, goorodto jixe xytxiөөtei boloo. Ediee xooloi, iiangajaa miaxanai dutagdai jixe yzegdeze baina.

Ymsede xabaatai avtomobiilьnuud bulta şaxuu Danciigta mobiiizovaalagdaa. Goorod ba aeropoortiin xoorondo proovolkoor xaaltanuud xegdee.

Beelьgidexi mobiiizaaca

Briysseelь, aavgustiin 27. (TASS). Aarmida mobiiizovaalaxa tuxai korooliiin gartabiigatai dekreed, ysegelder toliilogdobo.

Itaalo-jygoslaavska xiliiji xaalga

Varşaava, aavgustiin 28. (TASS). Italьjaanska graazdanuudta itaalo-jygoslaavska xiie xaagdaba geze poolьsko telegraafna aagenstvo medeesene. Itaaiihaa gadaadiinxidai garalga mynөөdөө zybşөөregdene.

Şveecede—tatalga

Stokgoolьm, aavgustiin 28. (TASS). Şveeciin telegraafna aagenstviin medeesehenei johoor, şveedske aarmida 1917-1918 onuudaixinai zarimuud tatagdaba. Zarim kategoorinuudanь floodto ba erjiin artiileeride tatagdaba.

Dundada dalaida Angliiiska xudaldaanai syydnenyydei jabalga xaagdana

Loondon, aavgustiin 28. (TASS). Reiterei medeesehenei johoor, angliiiska dalain miniisteerstvo bolbol Dundada dalaida angliiiska xudaldaanai syydnenyydei jabalgiiji sagzuura xaaxa tuxai zaxiralta gargaba. Dundada dalai deere jabahan paroxooduud xadaa zamaa yrgelzelyylxedenь bolxo, zygөөr, Italьjaanska poortnuudta oroxonь xoriigdono. Italьjaanska poortnuudta baihan syydnenyydte, darii tendehee garagtii gehen prikaaz ygtebe. Atlantiiçeska okeaanhaa Dundada dalaida jireze jabahan syydnenyyd bolbol tusxai zaxiraltiin gartar Gibraltaar deere xyiieeze baixa baina. Miniisteerstvo bolbol Baltiiin dalaihaa garagtii geze byxii angliiiska syydnenyydte duradxaba.

Germaanska territoori deere ulasxoorondiin tyrgen poojezdnuudai jabalga zogsoogdobo

Beerlin, aavgustiin 28. (TASS). Germaanska tymer zamuudai ypravleeniiin zaxiraltiin johoor, Germaanska territoori deegyyr ulasxoorondiin tyrgen poojezdnuudai jabalga aavgustiin 28-haa xolşo xoriigdobo. Ulasxoorondiin poojezdnuud gollaandskaşji territoori deegyyr jabaxaa bolibo geze Gollaandidaxi tymer zamuudai ypravleeni medeesebe. Germaani ba Gollaandi xojoroi xoorondoxi xolboon niutagai poojezduudaar xegdexe baina.

Bolьşeviizmiiji şudalalgadanь kommuniistnuudta tuhalxa

Xori. Promiişlennostiin, kolxoozuudai erxim xynyyd ba soveed intelligeentner xadaa paartiin zergede orozo baina. Tedeniiji xymyyzyylelge—partiina organizaaca byxenei xyndete zorilgo myn bolno.

Tus aimagai, NKVD-ein dergedexi partiina organizaaca (partoorganь nyxer Stepaanov) bolbol hyylei yjede, paartiin çleenei kandidaadta 12 xynyydiiji abba, tedenei dunda xymyyzyyleigiin xydelmeri hainaar tabiza, partiina daabarinuudiiji ygene, tereneigee dyyrgeltiijinь şalgadag ba konkreetne tuhaldag baina. Kommuniistnuudanь bolьşeviizmiin istooriiji, BKP(b)-ein ustaav ba prograammiiji, paartiin XVIII sjeezdiin materiaalnuudiiji gynzegiigeer yzene.

Zygeer, ene şuxala asuudaliiji xeregseedeggyi partiina exin organizaacanuud bii baina. Doodo Xudanai selьsoveedei, Eengelьsei neremzete kolxoozoi ba Ydiin selьsoveedei, Kiirovei neremzete kolxoozoi dergedexi partiina exin organizaacanuud bolbol şine abtahan kommuniistnuudiiji xymyyzyylelgede anxaralaa tabinagyi, tedenerte partiina daabari ygtedeggyi. Gadna, Anaagai selьsoveedei „Ulaan-Odon" kolxoozoi dergedexi (partoorg nyx. Sevegei), raipotrebsojuuzai dergedexi (partoorg nyx. Gorbynoov) ba busad partiina exin organizaacanuud bolbol 1939 onoi torşo neges xyniiji paartida abaagyi baina.

Ede byxii dutuunuudai erid usadxaza, paartida şineer abtagşadiiji xymyyzyylxe xeregiiji ba paartida şilen abalgiiji bolьşevig johoor xytelberiixiiji eregdene.

Hungaltiin Polozeeniiji yzeze baina

Tarbagatain aimagai, Deciaatnikovska s/ soveedei, Staalinai neremzete kolxoozoi agitaatornuud bolbol azalşadai depytaadudai Soveedyydte hungaxa tuxai Polozeeniiji brigaadiinxidta, zvenogoixidto ba ybeged, xygşedte oilguulxiin tula xydelmerilze exilee.

Agitaatornuud nyxed Mordviin A. V, Matveejev A. K., Mixailoov I. V. ba busad bolbol kolxoozniguudai dunda 5-6 daxin xөөreldөө xee. Tedener xadaa ene xydelmeriidee ton aktiivnaar xandana ba tereneе hainaar yngergene. Kolxooznuud xadaa oronolgoo dotoodiin ba gadaadiin baidal tuxai asuudalnuudiiji jixete honirxon asuuna.

P. Şevçeenko.

Партиин историие шудалалгые хvтэлбэрилэхэ

„ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын" гаралгатай дашарамдуулан, партийна пропагандые эмхидхэхэ тухай ВКП(б)-эйн ЦК-гэй историческа тогтоолой гараһанай һvvлээр, Улан-Удын центральна районой комсомольцуудай олонхинь ВКП(б)-эйн историие өөһэдөө vзэнэ. Нэгэдэхи звеногоор—464, хоёрдохёор—260 ба гурбадахяар—156 комсомольцууд vзэжэ байнад. Тэдэнэй дунда 7-дохи бvлэгынһьшье vзөжэ байгшад vсөөн бэшэ бии. 306 комсомольцууд болбол кружогто ябажа vзэнэ. Гадна, полит. һуралсалай кружогууд хvдэлмэрилэдэг, тэрээндэнь 220 комсомольцууд хабааданхай.

БМАССР-эй Наркомземэй гаражай ба БМАССР-эй Прокуратурын дэргэдэхи организациин комсомольцууд болбол ВКП(б)-эйн историие һайнаар vзэжэ байнад. Эдэнэр хадаа кружогойнгоо занятиие нэгэшье таһалдуулангvйгөөр, саг vргэлжэ vнгэргэдэг байна. ВКП(б)-эйн историин нэгэдэхи бvлэгөөр ба, ВКП(б)-эйн XVIII съездын материалнуудаар хамта дээрээ 16 теоретическэ конференци vнгэргэгдөө.

Гэбэшье, зарим комсомольско организацинуудай дунда ВКП(б)-эйн историие шудалалга ба полит. һуралсалда хабаадалга тон хангалтагvйгөөр ябуулагдана. Селенгын пароходствын ба Улан-Удын шэлэй заводой дэргэдэхи комсомольско эхин организацинуудта, большевизмын историие шудалаха кружогууд эмхидхэгдэһэн аад, тэдэнь хvдэлмэрилэнэгvй. Эдэ организацинуудай хvтэлбрилэгшэд болбол „кружог хvтэлбэрилхэ хvн vгы" гээд һуудаг юм. Иимэнvvд фактнууд vсөөн бэшэ vзэгдэнэ. Улан-Удын авторемлестэ, БМАССР-эй наркомместпромой типографида, наркомпищепромой № 1 пекарниин ба бусад организацинуудай дэргэдэ полит. һуралсалай кружогууд байха ёһотой аад, пропагандист „vгы" дээрэһээ, кружогонь хvдэлмэрилнэгvй.

Комсомолой айкомшье оролдоогvй байна.

Эдэ дутуу дундануудта эсэс табижа, большевизмын историие шудалха ябадалые vндэр хэмжээдэ табихань—комсомольско организаци бvхэнэй боевой зорилго.

О. Г.

Kombainioornuud ba traktoriistnuud socsorevnovaanida orolsobo

Tarbagatain MTS-iin kombainioornuud ba traktoriistnuud bolbol Kyrbiiin MTS-iin kombainova №6 agregaadai kollektiivei xandalgiiji zybşen xelsebe. Edener xadaa soloto kombainioor nyxer Cerendorziijevoi iniciatiiviiji haişaaxa ba demzexetei xamta, 1939 onoi urgasiiji hain şanartaigaar sag soonь xuriaaza abxiin, 1940 onoi xydөө azaxiin Byxesojuuzna Viistavkede, ene namar bolxo kolxoozniguudai Byxesojuuzna Sjeezdde xabaadaxa xyndete erxenyydiiji tullaxiin tylөө sorevnovaanida orolsobod.

Mynөө, ton xariuusalgata ujalganuudiiji abhan ede kombainioornuud ba traktoriistnuud bolbol kombainiingaa sag yrgeize xydelmerilxiin, ynder deede bytөөsenyydiiji tullaxiin tula byxii xemzeenyydiiji abna. Kombainioor nyxer Riimarev bolbol 500 gektaar tariaalangiiji xuriaaxa ujalga abaad, mynөө yder byri 16-17 gektaar hain şanartaigaar xuriaaza baina. Myn tereşelen, kombainioornuud Meelьnikov, Ivanoov, Mordiin gegşed Riimarevhee dutuugyigөөr xydelmeriine.

P. Şevçeenko

Erxim anguuşad

Agnalgiin sezoonoi yjede, an bariigiin talaar erxim pokazaatelьnuudiiji xaruulhanaigaa tylөө BMASSR-ei Narkomzaagai prikaazaar, respyyblikiin erxim anguuşad—Kalagaanski, Şolkoovnik, Mynkyyjev, Çernlix, Jirzinoo, Pixoojev, Omoorov, Şilagyyrov gegşed „Agnuuriin proomiisliin otliiçnigta" gehen znaçooguudaar şagnagdahan baina.

Edeen soohoo ton erxim anguuşad nyxed Kalagaanski, Mynkyyjev, Şolkoovnik gegşed xydөө azaxiin Byxesojuuzna viistavkede oşohon baina.

Xemzee abamaar xereg

Jaruuniin aimagai, Ylьdergiin somonoi, Kiirovei neremzete kolxoozoi polevoi brigaadiin brigadiir Ƶambal Ƶamjaanov gegşe kolxoozniguudaigaa azalta yderiiji azalainь kniige deere 8 hariin torşo soo oruulaagyi ba oruulxiin tuxai hanalaaş tabinagyi. Kolxoozniguudai zyghөө xeden daxin erelte xegdeheer baitar, xemzee abnagyi.

Ƶamjaanovta zoxixo xemzee abxa ba kolxoozniguudai azalta ydernyydiijinь ene darii azalai kniigede oruulxa şuxala.

Jabadalşan.

Staxaanovska brigaadanuudai xydelmeri

Selengiin sydoremoontno zavoodoi kotiioolьno-svaaroçno ceexiin staxaanovska brigaadanuud bolbol abhan socialiis ujalganuudaa ylyylen dyyrgedeg baina. Zişeelxede, nyx. Zaguuzinai brigaada bolbol yder byriiingөө yiledberiin noormiiji 246 proc., xyrter dyyrgene. Nyxed Breziitskiin brigaada—163 proc., Matiuuşinai brigaada—158 proc. g.m. yder yderelgөө daabarinuudiiji dyyrgedeg baixa jym.

Ede brigaadiinxid xadaa tullahan amzaltanuudaaraa xizaarlaxagyibdi. Byri yndernyyd pokazaatelьtaigaar xydelmerilxebdi"—geze naiduulhan baina.

C.

ZURAG DEERE: 18-24 ga xuriaadag, Kabaanskiin MTS-iin kombainioor nyxer Ziilinei agregaad. (Mixailovoi foto).

Gadaadiin xeblelei xuudahanuud deere

Japoonsko imperialiistnuudai „filosoofi"

„Eroop Nyveelь" geze francuuzska ƶurnaal bolbol Tokioodo, filosoofiiji zaaza baidag japoonsko professoor Kodzlooro Sygimoori gegşiin xelehen ygiiji jamarşji kommentaarinuudgyigөөr buulgan xeblebe. Tere professoroi „filosoofi" bolbol өөrөө өөre tuxaigaa xelene: „Jevroopiin jadaraza baigaa xoroto zyiliin şaltagaaniinь—civilizaaciin ylemze jixe baihan uşar" (?). „Profeessor" xadaa iigeze medyyine: „...vaarvarstvoda nege xediixen xemzeegeer busaza oşoxo şuxala geze hanagdana.

AXŞ-da avtomobiilьna katastroofnuud

1938 ondo avtomobiilьna katostroofnuudhaa bolzo AXŞ-da 94 mlangan xynyyd yxehen baina. Ameerikiin, „Nacionaalьna ajuulgyin Soveedei" zil byride gardag ƶurnaal xadaa ede medeenyydiiji toiiloxo zuuraa, AXŞ-da 5½ minuuta byxende nege xyn avaariiin zeertv boldog ba çaas byxende dunda zişeegeer 11 xynei ami, avtomobiilьna katastroofoor abaaşagdadag geze zaana. Avaarinuudai yj de şarxatagşadai toonь 1938 ondo 8,9 milliioon xyn baiba. AXŞ-da minuuta byxende, avtomobiilьna avaarinuudhaa, dunda zişeegeer 17 xynyyd gemtedeg ba şarxatadag baina.

Sentiaabriin 11-12 ydernyydte, SSSR-ei oboroniiji bexizyylgiin urihalamziin şyyberinyydei 7-doxi tiraaz—Ulaan-Yde goorodto bolxonь

Agitacioonno xydelmeri jabuulna

Burkopsojuuzai kollektiivai dunda SSSR-ei oboroniiji bexizyylgiin urihalamziin şyyberinyydei 7-doxi tiraaziin tuxai agitacioonno-maassova xydelmerinyyd jabuulagdaza baina. Aavgustiin 28-nai yder, byxii xydelmerilegşedeinь dunda biseedenyyd yngergegdөө. Kollektiivainь çleengyyd bolbol tiraaziiji amzaltataigaar ugtaxiin tula, socialiis sorevnovaanida orolsozo, socialiis doogovornuudiiji batalnad. Tiigeed, xydelmerilegşedei obligaacanuudaa şalgaxa xeregtenь tuhalxiin tula, 3 xynyyd tomilogdohon baixa jym.

MAŞAANON.

Amzaltataigaar ugtaxa

1939 onoi sentiaabriin 11-12 ydernyydte, Ulaan-Yde goorodto yngergegdexeer baihan SSR Sojuuzai oboroniiji bexizyyleigiin urihalamziin şyyberinyydei 7-doxi tiraaz bolbol ugaa jixe politiiçeske udxaşanartai xemzee jabuulga myn.

Ene xemzeejabuulgiiji azaxiin ali byxii halbari deere şine-şinenyyd amzaltanuudtaigaar ugtaza, tiraazai komiissada tede amzaltanuudaigaa tuxai raaport ygexe johotoibdi. Myn tiraazai udxaşanar tuxai azalşadai dunda agitacioonno-maassova xydelmeriiji yrgenөөr jabuulxanь, partiina, komsomoolьsko ba profsojuuzna organizaacanuudai, tedenei kytelberilegşedei şuxaliin şuxala zoriigonь bolno.

Gebeş, tymer zamai traanspoortiin, Ulan-Ydiin depoogoi partkoom xadaa ene xemzeejabuulga tuşaa aavgustiin 29 xyrter jamarşji xydelmeri xeegyi gexede negeşji alduu bolxogyi. Partkoomoi sekretaarь nyxer Knyyrov xadaa eneen tuxai jyyş xexejee medeegyi, amaglan huuza baina. Tiime stiiliiji udaan teseze boloxogyi.

Uşar iimehee, boloxojoo baihan tiraazai udxaşanariiji kollektiivaigaa dunda oilguulza, terentiji yiledberiin ynder amzaltaar ugtaxiin tula byxii xemzeeji abxanь depoogoi partkoomoi mynөөderei ujalga bolno.

C. Ced.

Şine kaadruud

Burkopsojuuzai sisteemede emxiixegdehen gurban hariin şoofernuudai kyyrsiiji hajaar 30 xynyyd dyyrgeze garxanь.

Gadna, 12 xynyyd xojordoxi klaassai şoofernuudai kyyrsiiji oktiaabrь harada dyyrgexe. Ede şine kaadrnuud bolbol Burkopsojuuzai şisteemede xydelxe baina.

AXŞ-da prezideentske hungaltanuudta beledxel

1940 ondo Ameerikiin Xolbooto Ştaaduudta prezideentske hungaltanuud bolxo baina. Mynөө ene hungaltanuudta beledxel exilee.

Prezideentske hungaltanuud bolbol Ameerikiin Xolbooto Ştaaduudai politiiçeske azabaidalda tuilai jixe yyrge ezelene. AXŞ-dai prezideentiin erxe ton jixe. Byxii gyisedxexe zasag prezideentiin garta. Miniisterstviin (departaamentiin) xytelberilegşed prezideenteer tomilogdodog. Prezideent bolbol, tiixeleeree, gyrenei deede tolgoi ba praviitelьstviin tolgoi bolno.

AXŞ-dai konstituuciin johoor, prezideent bolbol oronoi aarmi ba floodoi glaavnakomaandalagşa bolno. Hungagşadaar hungagdadaggyi byxii deede tuşaaltaniiji prezideent tomilodog. Esesee, prezideent bolbol AXŞ-dai kongreessiiji (parlaamentiiji) zarlaxa erxetei.

Tiimehee, AXŞ-dai prezideentiin iime yrgen jixe erxe bolbol tereeniiji hungalgiiji jixe politiiçeske temeselei zyil bolno.

Prezideentske ba busad hungaltanuud deere yninhөө xolşo negedeze jabahan, AXŞ-dai tomonuud byrzyaazna politiiçeske paartinuud xadaa demokratiiçeska ba respyblikaanska paartinuud bolno. Yngerhen zuun zilei xaxad bagaar, respyblikaanska paarti bolbol gol tyleb xoito ştaaduudaar huurizahan, promiişlenne kapitaalai intereesyydiiji xamagaaldag, demokratiiçeska paarti xadaa urda ştaaduudta gol huudag pomeeşçigyyd—raabovladeelьcenyydei intereesyydiiji xamagaaladag baigaa. Ene xojor paartinuud xuuşan nerenyydeeree, teed sagai yngerxe byri tedenei xaraakter jixe xubilanxai. Respyblikaanskaşji, demokratiiçeskaşji paartinuud xadaa mynөө nege tyrelei paartinuud bişe, aliaandanşji xarşa nylөөnyyd ba intereesyyd bii. Ene paartinuudta liberaalьna ba reakcioonno kreloonuud bii. Demokratiiçeska paartiin dotor reakcioonno ba liberaalьna kreloonuudai xoorondoxi temesel jixe xursa bolonxoi, ene paartida AXŞ-dai prezideent Frankliin Ryyzvelьt xabaadana.

Frankliin Ryyzvelьt bolbol, demokratiiçeska paartiin kandidaad bolzo, Ameerikiin Xolbooto Ştaaduudai prezideentde xojor daxin hungagdahan baina. Ene xojor hungaltanuud deere Ryyzvelьt bolbol progressiivne refoormiin prograammiiji hungagşadai urda tabiza hungagdahan jym. AXŞ-dai olonxi hungagşad xadaa өөriingөө hunguuliin byylletieengyydiiji Ryyzvelьtde ygexedөө, ene prograammiin tylөө golosovaalahan baina. Xozomiinь tomo kapitaal bolbol demokratiiçeska paartiin reakcioonno kreloodo jixe tyşegleze, Ryyzvelьtiin xemzeejabuulganuudai jixenxi xubinuudiiji ebdehen baina. Kongreessei xojor palaatanuud deere demokratiiçeska paartiin reakcioneernyyd bolbol Ryyzvelьtiin duradxahan xemzeejabuulganuudta esergyy golosovaalaza, respyblikaanska paartiin reakcioneernyydtei өөriingөө xysiiji xeden udaa negedxehen baina. Tiixe yjede, respyblikaanska paartiin liberaalьna kreloogoi tylөөlegşed xadaa Ryyzvelьtiin taliiji barimtalagşadtai xamta golosovaalhan bainad.

Prezideentske hungaltanuud deere ilaxiin tulada, demokratiiçeska paarti bolbol hungagşadai progressiivne bylegei demzelgiiji өөrtөө xangaxa johotoi. Eneeniiji tullaxiin tulada, yrgen niite hungagşadtaa etigeltei, Ryyzvelьtiin tiipiin progressiivna deiteliiin kandidatuuriiji prezideentiin tuşaalda debzyylxe johotoi.

Gebeş, demokratiiçeska paartiin reakcioonno kreloo bolbol prezideentiin tuşaalda progressiivne dejateliiin kandidatuuriiji debzyylgede esergyy temesel jabuulza exilee. Mynөө ene reakcioonno kreloo bolbol jirexe zilde bolxo ba prezideentde kandidaadiiji xaraalaxa johotoi, sjeezddee beledxelei xydelmeri jabuulza exilee.

Demokratiiçeska paartiin progressiivne kreloo bolbol Frankliin Ryyzvelьthee ondoo, tiime bolomoor tylөөlegşegyi baihan deereheen jixe berxetei. Ryyzvelьt xadaa AXŞ-dai prezideentde xojor daxin hungagdanxai. Mynөө reakcioneernyyd bolbol „amerikaanska demokratiiçeska tradiiciiji saxixa" şuxala baihaniiji barimtalan, Ryyzvelьtiin kandidatuuriiji prezideentiin tuşaalda gurbadaxiaa debzyylxe jabadalda esergyy agitaaca xene.

Anxanda, Xolbooto Ştaaduudai tyryyşiin prezideent Vaşingtoon bolbol prezideentiin tuşaalda gurbadaxiaa ballotiirovalagdaxiiji tereende duradxaxada arsahan baigaa. Tereenhee xoişo, prezideent xadaa өөriingөө tuşaalda xojor bolzorhoo (naiman zilhee) udaan baixagyi gehen zanşal AXŞ-da bii bolhon baina.

Mynөө reaakca bolbol demokratiide esergyy temeselde ene zanşal gurim xereglexiiji xysene. Gebeş, amerikaanska obşçeestvennostiin progressiivne xubi xadaa, ene zanşal tiixe sagtaa tuhatai baihanş haa, mynөө yjede ene bolbol aşag tuhagyi boloo geze ton zyb zaana. AXŞ-dai tyryy obşçeestvennostь bolbol Ryyzvelьtiin kandidatuuriiji prezideentiin tuşaalda gurbadaxiaa debzyylxe tuxai duradxaliiji demzene. Ene duradxaliiji barimtalagşadai too amerikaanska hungagşadai dunda byri olon bolzo baina.

Progressiivne dejateliiji gurbadaxiaa prezideentde hungaxagyin tulada, tomo kapitaliistanuud byxii oroldolgoo gargaxa baina geze uridşalan xeleze bolno. Mynөө AXŞ-da, bankiirnuud ba zavoodçiguudaar elbeg delbegeer finansiirovalagdadag eldeb faşiis organizaacanuud bolbol xydelze exilee.

Reaakca ba tereenei faşiis agentuura bolbol kriiziseer toxiooldohon, ekonomiiçeska berxeşeelnyydiiji Ryyzvelьt ba tereenei taliiji barigşadta esergyy temeselde xereglexiiji hedene. Mynөө AXŞ-da xydelmerigyişyydei too 11 milliioon xyn boloo. Reakcioneernyyd bolbol xydelmerigyişyydte tuhalaxa jabadaliiji oronoi azaxiiji hergeen bodxoolgo haatuulna geze xudal xuurmagaar hyxireldene. Praviitelьstviin hanaaşalgada esergyysen, tylөөlegşedei palaata bolbol xydelmerigyişyydte obşçeestvenne xydelmeriiji yseedxexe tuxai zakoonoprojeekt ende hajaxan batalaa. Reaakciin zorilgo eli—tedener bolbol ekonomiiçeska kriizisei berxeşeeliiji bejedee yzeze baihan, milliioon tooto azalşadiiji Ryyzvelьt ba tereenei praviitelьstvodo esergyy bodxooxiiji hedene.

Iime orşombaidal soo AXŞ-dai praviitelьstviin saaşanxi politiikohoo ton jixe jyymen duldiidaxa baina. AXŞ-dai xeden milliioon hungagşad bolbol zasagta oroxodoo tabihan tere prograammiingaa dyyxeer saaşadaa jabuulga xexiiji Ryyzvelьthee xyleene. Bolxoo baihan hungalta deere Ryyzvelьtiin amzalta oloxo zam xadaa progressiivne xemzeejabuulganuudai prograammiiji energiiçneer bejelyylxe jabadalda [illegible]na.

AXŞ-dai olomiliioon hungagşad bolbol urgan baigaa faşiis agreessiin ajuulhaa oronoi ajuulgyi baidaliiji xangaxa erid xemzeenyydiiji Ryyzvelьt ba tereenei praviitelьstvohoo xyleene. Xitad aradtai solidaarnostiin xydeleen yrgedehe. Japoonsko agreesside esergyy yşөө byri energiiçne xemzeenyydiiji abxa ereltenyyd duuldana. Japoondo seregei xeregsel elьgeexiiji xorixo kampaani exilenxei. AXŞ-dai azalşad bolbol faşiis razveedkanuudai jabuulgiiji erid ba esesien ygei xexiiji erene.

Gebeş, Ryyzvelьttei temesel jabuuldag, reakcioonno xysenyyd bolbol Ryyzvelьtiin gadaadiin ba dotoodiin politikiiji ebdexiin tulada, өөriingөө byxii argabaidalnuudiiji mobiliizovaalaza baina.

Amerikaanska olonlite bolbol gansal miirte duratai de[illegible] zaavanuudai negedemel froont xadaa agreessornyydei saaşanxi jabuulgiiji xaaza şadaxa baina geze medene. Ede ys[illegible]loovinuud soo 1940 onoi hungalta deere gadaada-politiiçeske asuudalnuud bolbol yngerhen hungaltanuud deerexiie oroxodoo, byri jixe huuri ezelexe baina. Tiimehee, AXŞ-dai bolxo prezideentske hungaltanuud ulasxoorondiin jixe udxaşanartai baina.

N. FIOODOROV.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44 отв. секретаря 3-23 Сельхозотдел — 7-55 Промотдел — 5-07.

Типография Наркомместпрома БМАССР, Бурглавлит № 1188